

Σύντομα ιατρικά νέα*

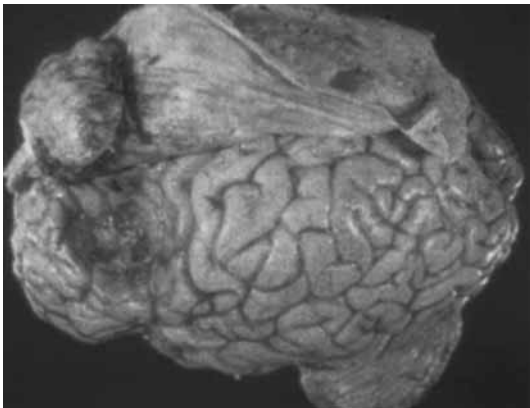
Νιόβη Καραβίδα
Πυρηνικός ιατρός

Η χρήση του κινητού ή του ασυρμάτου τηλεφώνου συσχετίζεται με την εμφάνιση τόσο **καλοήθων όγκων στον εγκέφαλο**, όπως τα ακουστικά νευρινώματα και τα μηνιγγιώματα, όσο και κακοήθων, όπως τα αστροκυττώματα, τα ολιγοδενδρογλοιώματα, τα γλοιώματα, τα μυελοβλαστώματα και τα επενδυώματα. Ο κίνδυνος είναι υψηλότερος για χρήση αυτών πάνω από 10 χρόνια και για ηλικία έναρξης χρήσης μικρότερη από 20 ετών. Αφορά κυρίως τη σύστοιχη, με τη χρήση του τηλεφώνου, περιοχή του εγκεφάλου. Φαίνεται πως ο μηχανισμός δράσης των ραδιοκυμάτων, αφορά την πρόκληση δυσλειτουργίας στον αιματοεγκεφαλικό φραγμό, με αποτέλεσμα να διαφεύγουν από το αίμα στον εγκέφαλο, μαζί με την αλβουμίνη και μεγαλομοριακές καρκινογόνες ουσίες, οι οποίες επιδρούν στα αστροκύτταρα του εγκεφάλου. *Intern J Oncology, 2009; 35: 5-17.*

Σε ασθενείς με οξύ έμφραγμα του μυοκαρδίου η χορήγηση αντιθρομβωτικών φαρμάκων, όπως είναι η ασπιρίνη, η κλοπιδογρέλη και οι ανταγωνιστές της βιταμίνης Κ, **προλαμβάνει τον θάνατο και την υποτροπή** του ισχαιμικού επει-

σοδίου, αλλά **αυξάνει τον κίνδυνο αιμορραγίας**. Ο κίνδυνος αιμορραγίας σχετίζεται ευθέως ανάλογα με τον αριθμό των χρησιμοποιούμενων φαρμάκων και είναι τετραπλάσιος για την ως άνω τριπλή θεραπεία σε σχέση με τη μονοθεραπεία με ασπιρίνη. Πρόληψη της αιμορραγίας επιτυγχάνεται όταν η θεραπεία εξατομικεύεται με βάση το ιστορικό, την ηλικία, το φύλο, το σωματικό βάρος, τη νεφρική λειτουργία του ασθενούς και τη χορήγηση ορισμένων αντιθρομβωτικών φαρμάκων. Η χορήγηση των αναστολέων της ατλίας πρωτονίων ελαττώνει τον κίνδυνο αιμορραγίας, αλλά και το θεραπευτικό αποτέλεσμα της κλοπιδογρέλης και της ασπιρίνης. *J Amer Coll Cardiol, 2009; 54: 95-109.*

Το αλκοολούχο διάλυμα χλωρεξιδίνης (Hibitan) που εφαρμόζεται για την ασηψία του δέρματος **είναι πιο αποτελεσματικό** στην πρόληψη της επιμόλυνσης του χειρουργικού τραύματος σε σχέση με την **ποδιβόνη – ιωδίνη (Betadine)**. Στο συμπέρασμα αυτό καταλήγουν μελέτες που αφορούν τόσο επιπολής, όσο και εν τω βάθει φλεγμονές της χειρουργικής τομής, μετά από υστερεκτομές, ορθοπεδικές επεμβάσεις και μετά την τοποθέτηση ενδοαγγειακών καθετήρων. Η υποροχή της χλωρεξιδίνης αποδίδεται στην πιο γρήγορη αντισηπτική της δράση, η οποία παραμένει παρά την αλληλεπίδρασή της με τα σωματικά υγρά. Καθώς το 20%-30% των επιμολύνσεων του χειρουργικού τραύματος αποδίδεται στον χρυσίζοντα στρεπτόκοκκο (*streptococcus aureus*), έχει προταθεί να εφαρμόζεται προεγχειρητικά τόσο ενδορινικά αντιβιοτικό μουπιροσίνης 2 φορές ημερησίως για 5 μέρες, όσο και να γίνεται καθημερινά πλύσεις με χλωρεξιδίνη στους ασθενείς φορείς του *streptococcus aureus*. Ο έλεγχος για φορείς του χρυσίζοντος στρεπτοκόκκου γίνεται με τη μέθοδο PCR (Polymerase Chain Reaction). *New Engl J Med, 7 January 2010; 18-*

Μηνιγγίωμα.

* Από το περιοδικό της Ελληνικής Εταιρείας Πυρηνικής Ιατρικής, τόμος 13, αριθμός 2.

26: 75-7.

Ένα νέο όπλο στη θεραπευτική φαρέτρα κατά του Σακχαρώδους Διαβήτη των ενηλίκων (τύπου II) είναι η **λιραγλουτίδη (victoza)**, η οποία αποτελεί ανάλογο του γλυκαγονόμορφου πεπτιδίου-1 (GLP-1). Η Ευρωπαϊκή Εταιρεία Μελέτης του Διαβήτη και η Αμερικάνικη Διαβητολογική Εταιρεία προτείνουν την προσθήκη της λιραγλουτίδης στη θεραπεία με μετφορμίνη, ως εναλλακτική επιλογή 2ης γραμμής. Το φάρμακο αυτό χορηγείται **υποδορίως μόνο μια φορά την ημέρα, οποιαδήποτε ώρα, ανεξαρτήτως των γευμάτων**. Μπορεί να συνδυαστεί με μετφορμίνη και θειαζολιδινεδιόνη, χωρίς αναπροσαρμογή της δόσης, ενώ σε συνδυασμό με σουλφονουλουρία απαιτείται μείωση της δόσης της σουλφονουλουρίας, ώστε να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος υπογλυκαιμίας. Η victoza βελτιώνει τη λειτουργικότητα των β-κυττάρων, επιτρέποντας αύξηση της έκκρισης της ινσουλίνης, ενώ ταυτόχρονα μειώνει τη μη επιθυμητή έκκριση γλυκαγόνης από τα α-κύτταρα. Συντελεί ακόμη, στη μείωση του σωματικού βάρους, καθώς ελαττώνει το αίσθημα της πείνας και την πρόσληψη θερμίδων. Ωστόσο, λόγω της περιορισμένης εμπειρίας, δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται το φάρμακο αυτό σε ασθενείς με συμφορητική καρδιακή ανεπάρκεια κατηγορίας I-II κατά NYHA (New York Heart Association), με φλεγμονώδη νόσο του εντέρου, διαβητική γαστροπάρεση, καθώς και σε εγκυμονούσες και θηλάζουσες μητέρες. *Diabetologia* 2009; 52: 199-207.

Στο Ενωμένο Βασίλειο, το Βασιλικό Κολλέγιο Μαιευτήρων-Γυναικολόγων προτείνει **κατά την εγκυμοσύνη**, τη χρήση πολυβιταμινούχου διατροφικού συμπληρώματος, το οποίο περιλαμβάνει **70 μg vitC, 400 μg φολικού οξέος και 10 μg vitD**, ενώ δεν υπάρχει αποδεδειγμένο όφελος από τη λήψη vitB και E. Απ' την άλλη πλευρά, συμπληρώματα vitA πρέπει να αποφεύγονται λόγω της τερατογόνου δράσης της vitA. *The Lancet, this week in medicine, 2009; 374: 31 October.*

Οι παχύσαρκοι ασθενείς εμφανίζουν πρώιμα νεφρική δυσλειτουργία, που εκδηλώνεται κλινικά με λευκωματουρία. Προκειμένου να ελαττωθεί ο ρυθμός απέκκρισης της αλβουμίνης από τους νεφρούς, απαιτείται απώλεια βάρους σε συνδυασμό με έλεγχο του σακχάρου του αίματος. Βρέθηκε ότι η πρώιμη νεφρική δυσλειτουργία στους παχύσαρκους σχετίζεται με υψηλή γο-

νδιακή έκφραση των: α) SOCS-3 (suppressor of cytokine signaling 3), β) PTX-3 (pentraxine 3), γ) TNF-a (tumor necrosis factor a) και δ) του αγγειοστενινογόνου στον λιπώδη τους ιστό. *Intern J Obesity, 2010; 34: 287-94.*

Μελέτη της σύσπασης των λείων μυϊκών ινών και του περισταλτισμού των ουρητήρων με video μικροσκόπηση και τεχνικές οπτικής χαρτογράφησης, ανέδειξε ότι η ηλεκτρική διέγερση για σύσπαση του ουρητήρα ξεκινάει από περιοχή στη συμβολή του νεφρού με την πύελο σε θέσεις γειτνιάζουσες με συνδετικό ιστό. Οι θέσεις αυτές δρουν ως **βηματοδότες** και σε αυτές εκφράζονται κατιοντικά κανάλια (hyperpolarization – activated cation-3-channels) **παρόμοια με εκείνα που υπάρχουν στην καρδιά και τον εγκέφαλο**. Δυσλειτουργία αυτών παρατηρείται σε συνήθεις κληρονομούμενες διαταραχές του ουροποιητικού συστήματος, όπως η κυστεοουρητηρική παλινδρόμηση και η συγγενής υδρονέφρωση. *Kidney Intern, 2010; 77: 500-8.*

Η δηλητηρίαση από δήγμα όφεως εντάχθηκε στη λίστα των παραμελημένων τροπικών παθήσεων του WHO τον Απρίλιο του 2009, λόγω της μεγάλης της συχνότητας και της υψηλής της θνητότητας σε σχέση με τις άλλες παραμελημένες τροπικές παθήσεις, όπως είναι ο αιμορραγικός πυρετός, η χολέρα, η λειψιμανίαση, η σχιστοσωμίαση, η ιαπωνική εγκεφαλίτιδα και νόσος Chagas'. Εκτιμάται ότι **κάθε χρόνο 5,4-5,5 εκατομμύρια άνθρωποι παγκοσμίως** (κυρίως σε Ασία, Αφρική και Ν. Αμερική) αποτελούν θύματα από δήγματα όφεων, με αποτέλεσμα **400.000 ακρωτηριασμούς και 20.000-125.000 θανάτους**. *The Lancet, 2 January 2010; 375: 89-91.*

Στη Μεγάλη Βρετανία, εθνικές βάσεις δεδομένων για την ασφάλεια των ασθενών είναι σε επιφυλακή διότι παρατηρούνται **θάνατοι ασθενών κατά τη χειρουργική αποκατάσταση της άρθρωσης του ισχίου με τσιμέντο**. Συγκεκριμένα παρατηρείται το σύνδρομο οστικής εμφύτευσης τσιμέντου (Bone-cement implantation syndrome) που χαρακτηρίζεται από υποξία, υπόταση και αιφνίδια λιποθυμία. Μπορεί να συμβεί σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή από την εμφύτευση του τσιμέντου έως το πέρας του χειρουργείου. Πιθανοί μηχανισμοί πρόκλησης είναι: η πνευμονική εμβολή μετά από απόσπαση εμβόλου λόγω των υψηλών πιέσεων και θερμοκρασιών από τον μυελό των οστών και η διάχυτη

φλεγμονώδης αντίδραση που προκαλείται από τα μονομερή του τσιμέντου. **Τα κατάγματα του ισχίου θα φθάσουν παγκοσμίως από περίπου 1,3 εκατομμύρια το 1990, τα 15 εκατομμύρια το 2050. Η θνητότητά τους έναν χρόνο μετά τη χειρουργική τους αντιμετώπιση είναι μεγάλη, περίπου 25%. *The Lancet*, 26 September 2009; 374: 1047-8.**

Η εφαρμογή ακτίνων LASER θεραπευτικά στη μη ειδική αυχεναλγία είναι μια ενδιαφέρουσα και αποτελεσματική εναλλακτική λύση έναντι της φαρμακευτικής αναλγητικής αγωγής και δεν συνοδεύεται από ιδιαίτερες παρενέργειες. Το θεραπευτικό αποτέλεσμα έγγειται στην αντιφλεγμονώδη δράση των ακτίνων LASER στα μαλακά μόρια. Η ανακούφιση από τον πόνο άμεσα **είναι κλινικά σημαντική**, εκτιμάται στο 20%, ενώ διαρκεί έως και 22 εβδομάδες. *The Lancet*, 5 December 2009; 374: 1875-6.

Η Χρόνια Αποφρακτική Πνευμονοπάθεια (ΧΑΠ) ή chronic obstructive pulmonary disease (COPD) στην αγγλική γλώσσα, αποτελεί μια από τις πιο επικίνδυνες παθήσεις του αναπνευστικού συστήματος, που οφείλεται σχεδόν αποκλειστικά **στο κάπνισμα**. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) την κατατάσσει ως **4η αιτία θανάτου διεθνώς**, ενώ η δραματική αύξηση της συχνότητας της ΧΑΠ δείχνει ότι **μέχρι το 2020**, η πάθηση θα είναι **3η αιτία θανάτου** παγκοσμίως. Υπάρχουν περίπου 44 εκατομμύρια περιπτώσεις ΧΑΠ παγκοσμίως. Το κόστος σε φάρμακα και νοσηλείες για τη συνολική αντιμετώπιση της νόσου είναι τεράστιο (στις ΗΠΑ δαπανώνται 24 δις δολάρια ετησίως). Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, περίπου 41.300 χαμένες ημέρες εργασίας ανά 100.000 πληθυσμού τον χρόνο οφείλονται στη ΧΑΠ, ενώ οι παραγωγικές απώλειες που οφείλονται στη νόσο, προσεγγίζουν το συνολικό ποσό των 28.5 δις ευρώ ετησίως. Συνολικά **στην Ελλάδα** οι πάσχοντες από τη νόσο **ξεπερνούν τις 600.000**. Το πιο εντυπωσιακό στοιχείο για την Ελλάδα, είναι ότι από την πάθηση αυτή κινδυνεύουν περισσότερο οι κάτοικοι της **επαρχίας**, καθώς τα ποσοστά **καπνιστών εκεί είναι διπλάσια** από αυτά των μεγάλων αστικών κέντρων. <http://www.iatrikionline.gr>, 15 April 2010.

Η τακτική **σωματική άσκηση** βοηθάει σημαντικά διότι αυξάνει την οξυγόνωση των ιστών και ελαττώνει το οξειδωτικό stress, τις συστηματικές φλεγμονώδεις διεργασίες και τις λοιμώξεις του

Κεντρολοβιδιακού τύπου εμφύσημα λόγω καπνίσματος.

ανώτερου αναπνευστικού. *The Lancet*, 12 December 2009; 374: 1964-6.

Στο παρελθόν εκτεταμένες μελέτες σε πειραματόζωα και σήμερα σε κλινικές δοκιμές κατέστησαν ελπιδοφόρο τη **χρήση εμβρυϊκών στελεχιαίων κυττάρων** (embryonic stem cells) σε ασθενείς πάσχοντες από **ισχαιμικό αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο (ΑΕΕ)**, οι οποίοι παρακολουθούνται για 2 χρόνια διότι παρέχει μερική αποκατάσταση των λειτουργιών, καθιστώντας το άτομο ικανότερο. *The Lancet, this week in medicine*, 2010; 375: 20 February.

Οι παθήσεις του καρδιαγγειακού συστήματος εξακολουθούν να αποτελούν **την 1η αιτία θανάτου** και τη 2η αιτία περιορισμού της σωματικής δραστηριότητας στους ενήλικες **>65 ετών, στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής**. Ένας στους τρεις Αμερικανούς πάσχει από υπέρταση, ενώ **ένας στους τρεις >20 ετών είναι παχύσαρκος**. Η συνταγογράφηση στατινών (αντιλιπιδαιμικών) 10πλασιάστηκε τα τελευταία 5 χρόνια σε ενήλικες >45 ετών, οι διαδερμικές αγγειοπλαστικές επεμβάσεις αυξήθηκαν κατά 65%, ενώ η χρήση βηματοδοτών κατά 64% και συσκευών καρδιοανάταξης κατά 147%. Αντιθέτως, η χρήση απινιδωτών και η διενέργεια παρακαμπτηρίου των στεφανιαίων αγγείων επέμβασης μειώθηκαν κατά 24% και 3% αντίστοιχα. *The Lancet*, 27 February 2010; 375: 697.

Στη Ρουμανία, καθώς ένας στους τέσσερις Ρουμάνους είναι παχύσαρκος, η κυβέρνηση της χώρας προτίθεται να εισαγάγει από τον Μάρτιο του 2010 **φόρο κατανάλωσης πρόχειρου φαγητού (fast food) και αναψυκτικών** και τα έσοδα να διατίθενται στο Εθνικό Σύστημα Υγείας. *The*

Lancet, this week in medicine, 2010; 375: 23 January.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι **οι Ευρωπαίοι είναι πιο επιρρεπείς στη νόσο Alzheimer και στην κατάθλιψη, σε σχέση με τους Ευρωπαίους.** *The Lancet, 30 January 2010; 375: this week in medicine.*

Διπλασιάστηκε η μέση δόση έκθεσης του πληθυσμού των ΗΠΑ στις ακτινοβολίες τα τελευταία 30 χρόνια. Δεν έχει μεταβληθεί η δόση από τις φυσικές πηγές ακτινοβολίας, αλλά **διπλασιάστηκε η μέση ακτινοβολία από τις ιατρικές εφαρμογές.** Ενώ το 1980 οι ιατρικές εφαρμογές των ακτινοβολιών συνεισέφεραν μόλις κατά το 15% στην ολική δόση του πληθυσμού, σήμερα εκτιμάται ότι το ποσοστό αυτό φθάνει το 50% και μάλιστα το 30% αυτού προέρχεται από τον τομέα απεικόνισης του μυοκαρδίου. *N Engl J Med 11 March 2010; 362, 10: 943-5.* Σχετικό είναι το Άρθρο Σύνταξης που δημοσιεύεται στο παρόν τεύχος του ΗJNM.

Έχει διατυπωθεί η άποψη από πολλούς ερευνητές ότι **η αλόγιστη χρήση υπερήχων κατά την**

εγκυμοσύνη πιθανώς να συσχετίζεται με δυσλεξία, επιληψία, αυτισμό, μαθησιακές δυσκολίες και καθυστέρηση της ομιλίας του παιδιού. Πειράματα σε ποντίκια κατέδειξαν ότι η παρατεταμένη (>30 min) χρήση υπερήχων κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης συσχετίζεται με βλάβες του κεντρικού νευρικού συστήματος στο έμβryo. Η βλαπτική επίδραση αυτών έγκειται στην αύξηση της θερμοκρασίας των ιστών και στην παρεμπόδιση της μετανάστευσης των εμβρυϊκών νευρώνων στη σωστή τους θέση, ιδιαίτερα στον φλοιό του εγκεφάλου. Μαρτυρίες γυναικών με αυτιστικά τέκνα, οι οποίες υπεβλήθησαν σε συχνό υπερηχοτομογραφικό έλεγχο κατά την εγκυμοσύνη, συνηγορούν υπέρ της ανωτέρω υπόθεσης, δεν επαρκούν όμως για να την αποδείξουν. *JAOA, February 2009; 109, 2: 71-2 & www.midwifery.com.*

Άλλοι παράγοντες που βλάπτουν την ανάπτυξη του νευρικού συστήματος του εμβρύου και συσχετίζονται με αυτισμό είναι η είσοδος υδραργύρου στο σώμα της εγκυμονούσας από εμβόλια, οδοντικά σφραγίσματα και μολυσμένα ψάρια. *www.medicalnewstoday.com.*

